

MØNTSAMLEREN

10. ÅRGANG

NR.1. 1993

PRIS KR.15.-

Gravør og medaillør Bent Jensen 60 år.

VI MØDES VED

MØNTER I ÅLBORG SE SIDE 5.

MØNTER I GRØNDALSCENTRET SE SIDE 47.

Venner og kolleger
fra

Gravørlauget
i Danmark

ønsker Bent Jensen
tillykke med de 60 år

24. januar 1993.

BENT JENSEN GRAVØR OG MEDAILLØR

af Jørgen Sæmod

Medaillør kan enhver kalde sig, som har lavet en medaille. Men for at kunne beherske alle facetter i medaillørkunsten, skal man kunne tegne, skrive, modellere og gravere i stål, for blot at nævne nogle af de håndværksmæssige krav. Allerede her er de fleste faldet fra. Enkelte vil nok kunne være med lidt endnu, men manglende rutine vil bevirke, at de i reglen overdrager opgaven til gravørmeister og medaillør Bent Jensen.

Bent Jensen er født 24. januar 1933 og er altså netop fyldt 60 år. Han var lige gået ud af skolen, da han med gode karakterer i skrivning og tegning fik en læreplads som gravør hos S. Lindahls efterfølger, Torleif Jensen. Det var den 1. januar 1948. Fire år senere fik han det eftertragtede svendebrev. Men det var ikke nok. Han ville lære mere. Gik først to år på Kunsthåndværkerskolen og modtog derefter i andre to år modelleringsundervisning hos Frode Bahnsen. Så havde han lært alt - undtagen erfaring.

1957 blev han ansat hos Kai Meyer, fabrikken MEKA i Brønshøj. Her har han i årenes løb skåret stempler til tusinder af emblemer, poletter, spillemærker og medaillør. Nogle stempler blev graveret først i stor størrelse og så graveret ned i rette størrelse med en formindskelesmaskine, kaldet pantograf, andre blev graveret direkte i stålet med en stikkel, et håndværktøj, der mest af alt minder om en syl på et stort skruetrækkerskaft.

1972 ophørte Bent Jensens ansættelsesforhold. Han blev selvstændig gravørmeister, men fortsatte i det samme atelier og leverede stadigvæk alle stemplerne til MEKA, men nu også til andre.

En dag tog han sig sammen og ringede til sin gamle lærermeister. Han huskede fra sin læretid, at der i kælderen stod en reduktionsmaskine. Med en sådan maskine kan man formindske tredimensionelle modeller. Hvad vil du

bruge den til, Bent? Jeg vil så gerne lave nogle medaillør, lød svaret.

Maskinen var gammel, helt fra 1901, havde oprindeligt stået hos guldsmed P. Hertz og blev nu kun sjældent brugt. Og sandelig, Bent Jensen fik lov til at få den. Men han skulle selv have besvaret med flytningen. Nu havde han alt det han skulle bruge og den nødvendige erfaring var i årenes løb kommet lidt efter lidt.

Med i erfaringen hørte også den viden, at maskiner klarer ikke det hele og selv om en medaille er skåret på en reduktionsmaskine, skal de skæres videre i hånden, for at man kan opnå det bedste resultat.

Bent Jensen

Som præsentationsstykke for sin formåen lod Bent Jensen omkring 1982 udfærdige en ensidig medaille, hvor der i miniature blev gengivet en lang række af de medaillør, mærker og emblemer, han hidtil havde udført eller havde været med til at udføre.

Man bemærker medaillør udført for international C. & M., Børkop, Sportsmedaillør og emblemer, militære mærker, erindringsmedaille fra Tuborg, emblemer fra danseskoler, Vejle bys medaille 1977 og H. C. Andersen-medaillen 1975. Det er næsten et helt lille katalog med eksempler på hans formåen.

Janni Spies

Som et eksempel på de mange spillemærker og poletter, som Bent Jensen har skåret stemplerne til, skal nævnes spillemærket med strenggivelsen af Janni Spies' portræt. Det blev anvendt ved koncernens årlige personalefest i

maj 1987, hvor der var opstillet spilleautomater. Alle deltagere blev udstyret med et antal poletter og kunne så selv vælge, om de ville gå i barerne for at købe drinks eller om de ville spille. Poletten og koncernfesten fik stor omtale i Se og Hørs pinse-nummer 23, 3.-10. juni 1987.

Blandt de af Bent Jensens øvrige produktioner af spillemærker og poletter, som er katalogiseret i almindelige tilgængelige katalog-arbejder skal nævnes:

Erik Stolbergs katalog over spillemærker

89, 92, 137, 263, 501, 502, 509, 512, 513, 515, 517, 518, 519, 520, 521, 524, 525, 530, 551, 552, 553, 556, 573, 576, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 591, 594, 595, 596, 597, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 626, 627, 628, 654, 655, 661, 662, 663, 664, 667, 668, 669, 670, 675, 676, 677, 678, 688, 689, 690, 691, 696, 697, 698, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 714, 715, 716, 718, 719, 720, 722, 727, 731, 732, 733, 734, 737, 738, 739, 755, 756, 757, 759, 764, 765, 777, 779, 793, 794, 796, 799, 804, 805, 806, 808, 817, 818, 819, 820, 826, 827, 828, 829, 830, 835, 837, 843, 848, 850, 851, 855, 856, 880, 881, 882, 883, 888, 889, 892, 918, 952, 953, 957, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 969, 976, 979, 984, 986, 1025, 1026, 1027, 1028, 1030, 1051, 1052, 1102, 1103, 1106, 1107, 1113, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1125, 1127, 1128, 1129, 1131, 1134, 1135, 1138, 1149, 1150, 1154, 1165, 1166, 1168, 1200, 1220, 1221, 1222, 1223, 1228, 1229, 1230, 1234, 1249, 1250, 1251, 1304, 1305, 1306, 1307, 1364, 1365.

Jørgen Sømøds katalog over trafikpoletter

122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 303, 401.

Viktor Søndergaards katalog over poletter fra kantiner, vaskerier og autovask.

Kantiner:

1, 1.1, 1.2, 4, 4.1, 6, 8, 10, 16, 16.1, 17, 22, 22.1, 23, 24, 25, 26, 31, 34, 34.1, 38, 42, 42.1, 42.2, 42.3, 42.5, 42.6, 43.1, 43.2, 44.5, 46, 49.1, 50, 51, 56, 66.1, 67, 67.1, 70, 72, 72.1, 73, 73.1, 75, 75.1, 76, 79, 79.1, 79.2, 79.4, 79.6, 80, 82, 85.1, 89, 90, 91, 93, 95, 96, 98, 103, 103.1.

Vaskerier:

2, 4, 5, 11, 12, 15, 17, 19, 21.1, 23, 24, 24.1, 25, 25.1, 26, 29.7, 29.8, 29.9, 29.10, 30, 30.1, 30.2, 32, 33, 34, 34.1, 34.2, 34.3, 34.5, 34.5, 34.6, 34.7, 34.8, 35, 35.1, 36, 39, 39.1, 40, 40.1, 42, 44, 44.1, 47, 50, 50.1, 51, 52, 52.1, 52.2, 53, 53.3, 53.4, 54, 54.1, 54.3, 54.4, 54.5, 54.6, 54.7, 54.8, 54.9, 54.10, 54.11, 54.12, 57.

Autovask:

2, 3, 6.

Holmastos katalog over finske poletter:

14, 16, 17, 18.

H. C. Andersen

I anledning af hundredåret for digterens død, prægedes i 1975 en medaille. Det vælgende portræt er omgivet af en harmonisk tekst-opbygning. Hemmeligheden ved en vellykket medaille ligger forøvrigt oftest i den valgte skrift og den rette anvendelse af den. Bagsidemotivet behøver vel ingen særlig forklaring.

MATADORERNE

I februar 1977 meddeltes det, at International C. & M., Børkop ved Ceverin Petersen ville udsende en serie medailler visende en række betydningsfulde personer fra Anden Verdenskrig. Serien kaldtes Matadorerne og bagsiden var ens på alle medaillerne; den fungerede som en art garantibevis med angivelse af den enkelte medailles løbenummer. Garantien lød, at højst 5000 prægedes af hver medaille, men antagelig højst en tiendedel, snarere betydelig færre prægedes. Marts 1977 udsendtes

en medaille med Winston Churchill. Snart efter fulgte Franklin D. Roosevelt! Josef Stalin, Adolf Hitler, Benito Mussolini, Charles de Gaulle og Dwight D. Eisenhower. Videre i samme serie udførte Frode Bohnsen: Montgomery, Erwin Rommel og Tito. Endelig var projekteret et antal medailler som på grund af svigtende interesse for hele projektet aldrig blev udført: Kejser Hirohito, G. Sjukov, H. S. Truman, Mannerheim og Folke Bernadotte.

Gundsømarchen

Som et eksempel på den lange række af marchmedailler, som Bent Jensen og andre udførte i især 1970'erne er her valgt medailLEN fra Gundsømarchen 1978 arrangeret af G-77, Gundsø, katalogiseret hos Sieg under numrene 305-307. Motivet, Gundsø byvåben, hører blandt de mange nye våbener. Det toges i brug 1963 af Jyllinge-Gundsømagle Kommune og viser tre ankre for Jyllinges havn og fiskeri mens den stiliserede rose er en gengivelse fra en rosetkrans på Gundsømagle Kirkes tårn.

Verdensmesterskab i Håndbold for Herrer

Ved den niende turnering om verdensmesterskabet i håndbold for herrer, som afholdtes i tiden 26. januar til 5. februar 1978 udprægedes der to medailler af forskellig størrelse, men med ens motiv. Den store medaille prægedes med såkaldt franske stempler, hvor medaillens kant afdrejes efter prægningen, mens den lille prægedes som mønt, hvad den da også i præg og størrelse ligner. Den lille medaille virker elegant i sin hele fremtoning, men motivet har ikke kunnet tåle at blive sat op i størrelse. Den store medaille er grim, klodset og ucharmerende.

One Penny Black

Miniatureplakette udført ca. 1980 visende verdens første frimærke, det engelske one penny black fra 1840 med dronning Victorias portræt. Det er i sjælden grad lykkedes at omskabe det flade trykte portræt til et smukt relief. Bogstaverne A og A i de to nederste hjørner angiver, at det gengivne frimærke er nummer ét i arket. Da der var 240 frimærker i et ark, kostede et sådant altså 1 f.

Gedser

En medaille prægedes for Gedser-Travemünde Ruten A/S i anledning af motorfærgen Travemündes søsætning 17. juni 1981.

Forsidemotivet forestiller et gammelt anker, som 1962 blev fisket op af Østersøens bølger og anbragt på en plads i Gedser, siden kaldet Ankerpladsen. I baggrunden ses vandtårnet fra omkring 1910 og kirken, oprindeligt benævnt Gedser Filialkirke, opført 1914-15 efter tegninger af Carl Andersen og P. V. Jensen-Klint. Sidstnævnte opførte senere sammen med sin søn Grundtvigskirken.

Bent og Helen Jensen

I anledning af sit eget selvbrølup med Helen, lod Bent Jensen udføre en selvbrølupsmedaille til minde om dagen 15. november 1983. Øverst ses dobbeltmonogrammet BHJ. At portrætterne sig selv kræver lige så stor ærlighed som at sælge elastik i metermål. Portrætligheden svarer til 97 cm elastik på en meter. Helen Jensen vil mene, at han stadig ser sådan ud.

Bjørnebrønden i Nykøbing Falster

En medaille med et motiv fra Nykøbing Falster projekteredes omkring 1983. Bent Jensen drog til byen med skitseblokken i lommen. Han valgte Mogens Bøggilds Bjørnebrønden, der 1939 blev rejst på Torvet i anledning af byjubilæet. I baggrunden ses konturer af Zarens hus.

Den interesserede som vil bekoste et bagsidestempel får til gengæld selv lov til at bestemme tekst, motiv og udformning.

Amorin

Den kendte forretning på Vesterbros Torv, Vesterbrogade 45, hvor man kan leje karnevalsudstyr, selskabstøj og teaterkostumer indehaves af Ivan Holm. I anledning af hans 50 års fødselsdag 16. januar 1984 prægedes denne sjove medaille, som uden den graverede bagsidedatering anvendes som adressejeton. Da den er med

præget øsken har den mange anvendelsesmuligheder. Den er f.eks. set som del til en nøglering.

Håndværk 86

I anledning af udstillingen Håndværk 86 i 1986 prægedes en medaille, som kunne erhverves på Gravørlaugets stand på udstillingen.

Gravørlaugets mærke med stiftelsesåret 1917 er gjort efter Friedrich Britzes forlæg, mens "gadeskiltet" på bagsiden er skåret efter tegning af gravørmeester E. Chr. Isaksen. I dobbeltmonogrammet læses - GID - Gravørlauget i Danmark. Dernæst en gravørkugle, hvori emnet der skal graves bliver opspændt. Herved får man ved at dreje på kuglen mulighed for at grave fra alle sider og i alle retninger. I sidste felt ses forskelligt gravørværktøj: passer, stikk, ciselørhammer, punsel, mejsel og ridsepind. Tredive gravørmeestere har under lup grundigt, men forgæves søgt at finde fejl for at kritisere medaillen.

Sven E. Langemark

En god ven og kollega af Bent Jensen er gravørmester og oldermand for Gravørlauget i Danmark Sven Erik Langemark.

På eget initiativ glædede Bent Jensen sin gode ven med en medaille på hans 50 års dag 3. juni 1988. Portrættet i såkaldt tre-fjerdedels profil regnes for den vanskeligste portrættering overhovedet. Det har ikke gjort det lettere, at Sven E. Langemark bærer briller. Et mesterstykke af en mester til en mester. Gravør Langemark er indehaver af Byens Stempelfabrik, H. Th. Neergaard, grl. 1901 og P. Nitschkes Eftf., grl. 1897

17. nordiske gravørmesterkongres i København

Bent Jensen havde igennem flere år arbejdet på at skære stemplet med Holger Danske-motivet uden at vide, hvad han ville bruge det til. Da hele opbygningen rummer en mængde prægetekniske - næsten - umuligheder, som ingen fagmand under normale omstændigheder vil give sig i kast med. Det er bare lykkedes altsammen. Foreløbig har stemplet været anvendt til en medaille, der skal erindre kolleger om deres møde i København i 1989

Minnesota centret

Minnesota centret på Sjællands Odde, hvor alkoholikere kan blive afvænnet, fik 1992 fremstillet en medaille, hvor motivet består udelukkende af tekst i en harmonisk opbygning. Medaillen gives til patienterne, så de efter endt behandling kan blive erindret om formålet med deres ophold på centret.

Danish Token Club og Møntklubben Poletten

Bent Jensen er også mester for de mange snurremønter, som i årenes løb er fremkommet. Som et eksempel vises her den snurremønt der blev udleveret som adgangstegn ved den Mønt- og Tokenbørs de to klubber arrangerede i 1992. Af hensyn til kompositionen var det nødvendigt at dreje Danish Token Clubs bmærke 90°. På bagsiden ses en mængde danske mønter fra forskellige tidsaldrer. Ved nærmere eftersyn vil man bemærke, at der blandt mønterne er otte ældre guldmonter. Det er guldmonter, som indgik i reklamesøntserien fra Kijafa, hvilken serie også blev skåret af Bent Jensen. Den gengivne Vestindiske kontramarkering er en USA 1 cent med falsk

kontramærke af "Ray Byrne-typen".
Sven Tveskægs mønt stammer fra en
ikke ukendt reklamemønt med vær-
dien 5 kroner som Bent Jensen for
år tilbage skar stemplerne til.

Møntklubben Poletten

Møntklubben Poletten fik i anled-
ning af sit 20 års jubilæum lavet
en jubilæums-polet.

Møntklubben Poletten var oprinde-
lig en møntklub udelukkende for
sporvognsfunktionærer og endnu
har man en nær tilknytning til
Hovedstadsområdet's Trafikselskab,
som iøvrigt gav økonomisk støtte
til møntklubbens jubilæum. Det
var derfor naturligt som motiv at
vælge en gammel hestesporvogn.
Det kan være svært at se det, men
konduktøren på vognen forestiller
rent faktisk Niels Nielsen som
yngre.
